

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 3 „ — „

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnepek utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczka u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadáására vagy megőrzésére nem vállal komik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 17.

Az ülészak vége.

Az 1896—1901-iki országgyűlési ciklus első ülészaka véget ért. Több mint egy esztendeig tartott az ülészak, mely az 1896. nov. 21-iki trónbeszéddel nyílt meg.

Mikor a trónbeszéd elhangzott, egyik, a kormányhoz nagyon is közel álló lap azt mondotta rá, hogy úgy néz ki, mint egy hirdetési tábla, melyen az alkotandó törvényjavaslatok czimeit vannak felsorolva. Azóta elmúlt több mint egy év, de a hirdetési táblán jelzett javaslatokból alig lett valami megvalósítva.

Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke mikor ma berekesztette az ülészakot felsorolta a lefolyt időszak főbb mozzanatait, méltatta a parlament működését s annak alkotásait. Amilyen bőkezű volt a kormány az ígéretekben, olyan sovány ez a beszámoló.

Igaz, hogy ennek az ülészaknak az idejét két obstructió is nyírálta, de a két obstructió is alig foglalt el többet két hónapnál; ellenben augusztus közepétől december közepéig valósággal átaludta az időt a parlament.

Azt sem lehet mentségül elfogadni, hogy az osztrák parlamenti zavarok megakadályozták volna a mienket is munkájában. Azt igenis természetesnek találjuk és a decemberi obstructió idején magunk is felhoztuk a kormány mentségeül, hogy az osztrák zavarok miatt nem nyújthatta be előbb a provizoriumi

javaslatot. De ez nem szolgál mentségül arra, hogy hónapokon át napirendnél és vicinálisoknál egyebet nem végeztek. A kormány nem tudta foglalkoztatni a Házat. Munkástörvényjavaslat, a községi helynevek megváltoztatásáról szóló javaslat stb. nincsenek összefüggésben a ki-egyezéssel, azokat előbb is lehetett volna tárgyalni.

A nemzetipárt már a felirati vitánál bejelentette passivitását s meg is tartotta egy félesztendeig. Akkor nagy örömmel fogadták ezt a kormánylapok, hogy így legalább annál több ideje lesz a parlamentnek dolgozni. A dolog azonban nem igen mutatkozik.

A költségvetési vita passivitas mellett is négy hónapig tartott — tarkázva Morzsányi-féle botrányokkal és inkompatibilitási viharral. Az elnök jelentésében 48 lemondásról emlékezik meg, amelyek összeférhetetlenség miatt történtek. E sokkalanul nagy szám ennek a tisztító viharának az eredménye, de ha még egyszer annyira nőtt volna is ez a szám, még akkor is maradna elég sok jól jövedelmező mellékkereset az igen tisztelt honatyáknak.

A formális ügyeken (költségvetés, indemnyti, két provizorium) és vicinálisokon kívül alig öt-hat törvényt alkotott a parlament ez ülészakban. Ezek között legnagyobb vívmány a honvéd-tisztképző intézetek felállításáról szóló és legfontosabb a munkástörvény. Meglesz-e az az eredménye, amit tőle a kormány és az ország lakossága vár, lesz-e gyógyító hatása égető társadalmi bajainkra? —

nagy kérdés, melyre a közel jövő adja meg a feleletet.

A többi hangzatos ígéretek: valuta rendezése, adóreform, közigazgatás államosítása, börzereform, szövetkezeti törvény, jogi reformok stb. stb., amelyekkel olyan bőkezűen bánt annak idején a kormány, mindezideig csak ígéretek maradtak.

Volt ennek az ülészaknak egy üdvös eredménye is, de ez ma még csak fél-eredmény. Az ülészak kezdetén a közjogi alapon álló pártok kiengesztelhetetlen gyűlölettel voltak eltelve egymás iránt. Ma a kormánypárt és a nemzeti párt nagyon közel jutottak egymáshoz.

Ha ez a közeledés meghozza az annyira óhajtott pártalakulást, melyből politikai viszonyaink jobbrafordulást várjuk, akkor emlékezetes lesz a lefolyt ülészak. De ha ez nem következik be, akkor bizony hamar eltűnik emlékezete.

A függetlenségi párt válsága.

Tegnap egy tudósítás jelent meg arról, hogy Justh Gyula, a Kossuth-párt obstrukciójának vezetője, makói elvarátai előtt megnyilatkozott és kijelentette, hogy a párt másodszori fegyverletétele elkeserítette és a jelen körülmények között nem érez semmi kedvet ahhoz, hogy a küzdelmet tovább is folytassa oly pártnak a kebelében, mely az elvállalt kötelezettségek teljesítésére kellő eréllyel nem rendelkezik.

Justh Gyula kijelentései a függetlenségi és 48-as párt tagjai között nem keltettek feltűnést mert ily nyilatkozatokra mindenki el volt ké-

A „TISZÁNTÚL” TARCZAJA.

A s z ö k é s .

Mutatvány Szabóné Nogáll Janka «Vezeklés» cz. kötetéből.

— Kezét csókolom. Hát eltetszik menni?

Ezeket a mindennapi szavakat egy vaskos, pirozs-pozsgás cseléd lány mondta. Hosszu asztal mellett állott, most megfordult s még mindig kezében tartva vasalóját, egyszerű, ragasztódó mosolygal nézett a fiatal nőre, ki az ajtót már kinyitotta.

Amaz a cseléd volt, ez a ház asszonya.

— Hát eltetszik menni? Milyen közönséges, egyszerű és felesleges kérdés volt ez! Hányszor hallotta már s megszokta, hogy erre nem is kell felelni. A cseléd sem várt rá soha választ. Elmondta, mert úgy vélte, tisztességből teszi, aztán folytatta a dolgát, mialatt a ház csinos asszonya vigan fordult ki az ajtón s apró, kopogós lépteivel elhaladt. Így volt ez mindig. De most nem így sikerült.

A fiatal asszony, mig odabenn, a szobában begomboita köpenyét és kalapjára tűzte fátyolát, aggódva figyelt arra a csöndes, mottozó zajra, mely arra mutatott, hogy a cseléd az előszobában van. Szerette volna vala-

mely ürüggyel elküldeni, valamivel úgy elfoglalni, hogy akkor, mikor ő kilép, már ne legyen ott. De csak nem akadt egyetlen jó gondolata sem.

A lakásnak nem volt több kijárója, csak az, mely a tágas előszobán át vezetett. Egyszerű, olcsó lakás volt s az építmester, ki talán gondolatban jóra való középosztálybeli lakóknak szánta, bizonyosan nem is gondolt rá, hogy egy ilyen jóra való, középosztálybeli asszony valamikor majd lopva akar távozni.

Rettenetes hőség lett a szobában s az óra úgy ketyegett, mintha egy-egy kalapácsütés lett volna minden koppanása. Vannak perczek, mikor ez az óraketyegés valósággal üzi az embert s az a hirtelen támadt hőség elszántságra kényszeríti.

A fiatal asszony kinyitotta az ajtót, kilépett s végig surrant a szőnyegen. A küszöbön érte utól a kérdés, s úgy hatott rá, mintha valaki megkapta volna a szoknyáját s egy kicsit visszarántja.

— Sétálni megyek.

— Kezét csókolom.

— Csak a köruton végig.

— Mit tetszik parancsolni vacsorára? Vagy talán addigra vissza tetszik jönni?

— Vissza, — felelt a fiatal nő bizonyta-

lan hangon, aztán gyorsan kilépett és betette maga után az ajtót. Künn szép, csendes, őszi este volt. Olyan lágy, enyhe, simogató alkony, milyen pedig csak tavasszal szokott lenni. Tiszta sötétkék ég ragyogott fölötté amaz ezüstszintű párakon át, melyeket nagy fölthán vetett szét maga körül a korán felkelő hold. A levegő langyos volt, sima és igazán édes. Csodálatos módon úgy hatott az emberre, mintha langyos tejet ivott volna. Langyos tejet gyöngén megczukrozva, egyhuzamban s olyan élvezettel, hogy a gyönyörtől félig lezárja a szemét, s mikor végre ér, sóhajt utána.

A fiatal asszony, amint végig haladt a hosszu, nyitott folyosón, felnyúlt a fátyolhoz, hogy levegye. Önkénytelen mozdulat volt ez, de csak annyiba maradt. Valami okos gondolat mely örökké is elrontója szokott lenni minden egyszerű gyönyörnek, megakadályozta. A fátyol csak maradt s ő gyorsan fordult a lépcsők felé. Hosszu, végtelennek tetsző lépcső-fokokon ment le, mindig lejjebb, szorosán összetartva köpenyét. Szemközt néhány hazatérő lakóval találkozott, megnézték. Lenn, a kapuban illedelmesen köszönt neki a nagy bérházak szegény rabszolgája, kit viczének nevez a budapesti nyelv. Egy buksi babát tartott a karján. A kis csike kiflit majsolt. De kivette a szájából és

Alkalmi vétel!
 Telefon összeköttetés

Előre haladt idény miatt, az összes téli árak, u. m. Jäger alsók és harisnyák, posztó czipők és csizmák téli (loden) kalapok rendkívül le-szállított árban csakis

REICHARD áruházában

Nagyvárad, Fő-utca.

(Orsolya zárda épület) kaphatók.

a marburgi czipő-gyár egyedüli főraktára.

szülve s általában tudták, hogy Justh Gyula csak az alkalmat várja, amikor elégtelenségének kifejezést adjon.

Mindamellett ez a nyílt és határozott állásfoglalás a Kossuth-pártot gondolkozóba ejtette. Egyáltalában most elkerülhetetlennek tartják, hogy a függetlenségi és 48-as párt válsága kitörjön, mert Justh Gyula nem egyedül van, hanem vele együtt a függetlenségi Kossuth-párt mindama tagjai, kik az obstrukciónak hívei voltak, bizalmatlanságukat fejezik ki a Kossuth-párt programja iránt, különösen az utóbbi idők tapasztalatai folytán.

Justhtal egyetemben a Kossuth-pártban még tizenketten vannak, kik állást foglalnak a legutóbbi fegyverletétel ellen és hajlandók akár külön pártot alakítani, akár pedig belépni a Bartha Miklós vezetése alatt lévő volt Ugron-pártba.

Az ő állásfoglalásukat erősíti az az elterjedt nézet, hogy nemcsak Apponyi Albert gróf de épen úgy Kossuth Ferencz is hozzájárult annak a válságos helyzetnek az elsimitásához, melybe a kormány jutott volna, ha a függetlenségi párt nem engedte, hogy a vám- és bankügyek szabályozásáról szóló törvényjavaslatot még legalább egy hónapig nem engedte törvénynyé válni. Ebből tudniillik azt remélték volna, hogy a koronát fölvilágosítják, hogy Magyarországon tényleg létezik ellenzék, mely a personál uniót akarja, míg a mostani körülmények közt úgy tűnik fel a helyzet, mintha a Kossuth-párt csakis a kormány hivatalos ellenzéke volna.

Bucszás Ugrontól.

A kolozsvári függetlenségi párt Benel Ferencz elnöklése mellett tartott üléséből, Magyar Mihály indítványára bucsuiratot intézett a politikától visszavonuló Ugron Gáborhoz. A kolozsváriak mély sajnálattal és megdöbbenéssel veszik tudomásul Ugron távozását s ezt a bucsuirat így kommentálja:

Mi is tudjuk, hogy népünk gyöngye az ellenállásra, melyet a hatalom ezerféle alakban jelentkező csábításaival szemben kellene kife-

tenie. De ha így is vagyunk meggyőződve, nem tudjuk feledni az ön hasonlatát, melyet tett a nép alkotmányos joggyakorlatától, ma még elzárt tömegei és a termőföld mélyebben fekvő rétegei közt. Nem tudjuk feledni azt, az ön ihletett ajkairól elesendülni hallott örök igazságot, hogy valamint a szántó-vető mélyebbre eresztí ekevasát a földbe, hogy a termőképességükben kimerült rétegek helyett újabbakat hozzon felszínre, akként nekünk is felszínre kell hoznunk a nép politikai küzdelmek szennyétől még érintetlen, romlatlan rétegeit, a melyek közéletünk megújulásának még ki nem merített erőit képviselik.

És ez az igazság, a mely nem engedi, hogy kövessük az Ön példáját. Ugy véljük, úgy érezzük, hogy habár politikai életünk mai viszonyai között nem is lehet kilátásunk sikerekre, még sem szabad földadnunk a reménységet egy jobb kornak, a mikor a régi bizalom változatlan érzelmeiben egyesülve, ismét találkozni remélünk az ön nemes alakjával, melyre, mint a lelkes hazaszeretet egy negyedszázadot beragyogó példának világító oszlopára, az őszinte tisztelet és jogos bámulat érzelmeivel tekintünk mindenha. Kérjük, fogadja szívesen tőlünk a bucsu őszinte szavait s tekintse azokat úgy mint zálogát ama harcckészségnek, melylyel, ha eljön az idő, a mikor önt tüzes lelkének férfiúi tettvágytól égő veszedelme a csöndes emelkedés magányából ismét a politikai élet csataterére vezet, újra zászlója alá fogunk csoportosulni.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 17.

Sötétség borult az utolsó ülésben a képviselők feje fölé. Szilágyi szétnézett.

— Legyen világosság!

És kigyulladtak a villamos lámpák.

Szell Kálmán a valuta bizottság jelentését adta be.

A néppárt helye.

Csávossy Béla, a buzgó háznagy a tengeri kigyóként huzódó ülésbelyekre nézve tette meg ismeretes indítványát.

Pader Rezső elmondja az okot, mely őket a Házhoz intézett kérésre ösztönözte. Tudva-levő, hogy a hátsó padosorokból, különösen gyöngye szónokoknak, nagyon nehéz beszélni. Ők kénytelenek voltak idegen helyeket elfoglalni, kitéve magukat annak, hogy azok gazdái a hely elhagyására felszólítják. A mostani tervezet se elégíti ki őket és ha elfogadják, ismét kénytelenek lesznek mások vendégszeretét igénybe venni. Igaz, hogy az ő pártelnöke hozzájárul a háznagy tervezetéhez, de csak kénytelenségből. Ha nem adnak más helyet, úgy az előadói széket lesznek kénytelenek a szónokok számára kölcsön kérni. (Derűtség jobbról.) Bead ő más tervezetet, le is rajzolta, azt kéri elfogadni.

Lukács Gyula azt ajánlja, hogy a néppártnak, mint 67-es pártnak, a belső jobboldalon adjanak 18 helyet. (Derűtség.)

A többség a háznagy ajánlatát fogadja el. A többséggel szavaz Molnár János is.

Az ülésnek berekesztése.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök bemutatja a felsége kéziratát az első ülésnek berekesztésére nézve. (Felolvastatik.)

A királyi kézirat.

Mi első Ferencz József, Isten kegyelméből Ausztria császára, Csehország királya stb. és Magyarország apostoli királya. Hű Magyarországaink és társországai zászlós urainak, egyházi és világi főrendinek és képviselőinek, kik az általunk 1896. évi november hó 21-ére Budapest fő-és szék városunkba összehívott országgyűlésen egybegyűltek, királyi üdvözlötünket.

Kedvelt hiveink! Midőn magyar miniszteriumunk előterjesztésére és általunk 1896. évi november hó 21-én megnyitott országgyűlés első ülészetét ezennel berekesztjük, egyszersmind a második ülészetet a f. évi január hava 18-ik napjára összehívottunk nyilvánítjuk.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradjunk.

Kelt Bécsben, 1898. évi jan. 16-án.

Báró Bánffy. Ferencz József.

barátságosan nyújtott az ismerős néni felé. Az nevetve háritotta el.

— Ah, jól van a kicsike? — kérdezte s a válaszból már nem hallott semmit. Egyáltalában olyan volt körülötte minden, mintha csak messziről alig érintené. Az ő fejében egyetlen gondolat, zsi-bongott s egy szó folyton kísértette. Mintha nem röppent volna el egészen. Ott lappang fátyolának csipkéi közt és megcsiklandja füleit, ajkait:

— Vissza? vissza?

Ez az egész s a fiatal asszony mikor leért a kapuig, hogy a zsi-bongó utcára lépjen, kicsit mosolyogva, kicsit elsápadva, megrázta a fejét.

— Nem . . . Nem . . .

Csak sejtelem volt ez, de végig borzongott rajta s elhomályosította szemét.

— Bocsánat, — szolt most valaki a háta mögött. Bizonyosan sietős utja volt s elunta várni, míg a fiatal nő előtte kilép.

Emez sikoltott ijedtében. Rekedten, rövid hangon mint a hogy a gyermek szokott, ha váratlanul elfogják valami veszedelmes vállalkozás előtt s felemelik. Megijedt. Oh, nagyon veszedelmesek lehettek a gondolatai.

— Bocsánat, — szolt újra az, aki most utána következett s egy nyitva hagyott kis részen iparkodott előre lépni. De asszony volt ez is, nem állhatta meg, hogy vissza ne nézzen.

Visszanézett s aztán megrebbent, kezét felkapta a szája felé. De nem szolt. Közelebb ment a falhoz, majdnem odalapult s úgy ment lassu, nehéz léptekkel tovább. Nagy czipői voltak, pötyögős, klappogó, ócska czipők és szélesen lépett velük. Nem volt már sem szép, sem fiatal.

Csak a lépteiből lehetett ezt úgy félig-meddig kitalálni. Haját elrejtette egy sűrű kendő, termetét pedig lompos, bő köpeny. A köpeny ócska volt már, de első pillanatra is szembetűnő, hogy egykor nagyon drága lehetett. A köpeny aljából egy czafrangos, porosz uszály fityegett ki. De ez is plüss volt s néhány csipke-foszlány képviselte kifordult belső részében az elegánzia romjait. Nyomában azonban nem lengedett pezsmailat, ami arra vallott volna, hogy itt uraságoktól levetett köntösöket czipel valaki. A ruhában benne volt maga az eredeti uraság is. Egy fáradt, szomorú asszony, ki valószínűleg a ruháival együtt haladt az enyészet felé. Azok nem voltak már ujak, drágák és szépek s ő már nem volt boldog, kaczer és fiatal. De hogy azok voltak egykor, ezt nem tagadhatta el még a klappogó czipő sem. Az a mozdulat, melylyel visszánézett, az a bizonyos, könnyed fordulat volt, melylyel a szép és kaczer asszony néz vissza, könnyedén felkapott uszálya után.

Jól árnyékba huzódva ment előre, de látszott vontatott léptein, hogy inkább maradni akar, mint menni tovább most már, hogy a kapuban szemközt került a másikkal.

A másik, a fiatal, kinek könnyűk, kecsesek voltak léptei, szolid a köpenye és sűrű a fátyola, tévovázva állott még mindig a kapu előtt. Az a tehetetlen félelem, mely odafönn a szobában gyötrte, újból elfogta és szenvedett attól a gondolattól, hogy szót kell váltania nemsokára, hogy újra ránéznek s neki megint mondania kell valamit. A kezdők, a tapasztalatlanok, a becsületes, nyárspolgár asszonyok tévovázása volt ez. Azoké, a kik nem tudnak még

hazudni, ámitani, de a sorsuk arra kényszeríti őket.

Előtte, utána, mellette, folyton jöttek, zsi-bongtak az emberek s ez az utcai zaj helyettesítette a szobabeli óra őszöklő kettyegését. Lejebb huzta fátyolát, összefogta köpenyét s neki indult a kocsiutnak. Azon túl egy zöld pázsitos kis sétatér mögött néhány bérkocsi állott.

Egy perczre sötét kis alakja szinte beleveszett a kocsi tömkelegébe. A nő, ki a fal mellé huzódott, majdnem elveszítette. De utána iramodott most már s elérte éppen akkor, mikor lihegve s riadtan állott meg egy lámpa alatt.

Karcsu, sovány asszony volt. Leányosan vékony s leányosan bájos is. Az arcából nem látszott semmi, de nyaka most, hogy előrehajolva nézett szét, kiemelkedett a köpeny fekete csipkéi közül, üde volt, fehér és sima.

Apró, selymes szőke fürtöcskék borzongtak a tarkóján és egy remek, dus szőke hajfonat csillant ki a fátyol csokorra kötött csücskéi alól. Türelmetlen, ügyetlen lábacskaí hosszu és keskeny nyomokban hagyták az aszfalton azt a sarat, melyet a kocsiutról szedett fel.

A másik asszony, a fáradt, a lompos, mohó szemekkel nézte ezt a szőke haját, s ezt a karcsu derekát. Már egészen mellette volt, szinte érintette karját és érezte azt a rezeda-illatot, mely a fiatal nő csipkéi közül áradt ki. Rezédát használt. Már rezédát. Nem ibolyát, mint az álmodozó leányok, szelid, becsületes asszonyok, hanem rezédát, milyenről az érzé- kies, szenvedélyes írók szoktak megemlékezni.

Elnöki jelentés.

Szilágyi Dezső a képviselőház elnöke ezután jelentést tesz az 1896—1901. évi országgyűlés első ülésszakáról.

A jelentés elején foglalkozik a képviselőház megnyitásával és megalakításával. Tartalmazza a képviselőkre vonatkozó adatokat. Ezek szerinti lemondás és elhalálozás következtében üresedésbe jött 22 hely, melyekből új választás útján betöltetett 20 és így tehát ez idő szerint üresedésben van 2 választókerület és pedig Nagyszében II. és Rózsahegy. Kérvénnyel 27 mandátumot támadtak meg, ezek közül 2 még függőben van u. m. *Marsovszky* és *Szigethy* Sándor mandátuma. Kormánybiztosnak kinevezetett 8 képvis. u. m. *Bornemissza* Ádám, *Terényi* Lajos, *Bedő* Albert, *Kammerer* Ernő, *Lukács* Béla, *Miklós* Ödön, *Kiss* Béla gróf és *Lónyay* Sándor.

Összeférhetlenségi állásáról lemondott 48 képviselő.

A jelentés foglalkozik azokkal az ügyekkel, melyeket a képviselőház az ülésszakban elintézt. A kormány beadott 54 törvényjavaslatot, köztük a két provizoriumjavaslatot a községi és egyéb helynevekről, a mezőgazdasági munkás-törvényjavaslatot, a katonatiszt-képző intézetekről szóló javaslatot, az esküdtbírók jogáról a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló javaslatot, a telephon bérlet megváltásáról szóló javaslatot, az államvasutak beruházásáról szóló jav., az indemnyti jav. stb.

Mentelmi ügy előfordult 67, elintézetlen nem maradt egy sem.

Interpelláció előterjesztett 97, függőben van 11.

Összeférhetlenségi bejelentés történt 14, elintéztetett 14.

A képviselőházhoz intéztek az ülésszakban 524 feliratot, melyből 90 vár még elintézésre.

Elnök ezzel az ülésszakot berekesztettnek nyilvánítja. Holnap megnyitják a második ülésszakot és tárgyalni fogják az ülés szakra vonatkozó elnöki jelentést, melyet az elnök kinyomtatás végett bead.

A jegyzőkönyv felolvasása után az ülés véget ért.

Egy órákor a főrendiház tartott záró ülést.

A bagaméri zendüléshez.

— A vizsgálat eredménye. —

A bagaméri zendülés ügyében a vizsgálatot — legalább nagyjában — befejezték.

Kihallgattak 56 egyént; kik közül 28 mint szereplő, 28 pedig mint szem és fültnu szerepelt a vizsgálóbíró előtt.

A megtartott vizsgálat során megállapított tény, hogy *Balogh* Imre teljes jóhiszeműséggel járt el, mikor a végrehajtás ellen tiltakozott, mert adókönyvecskéjében tényleg 1 frt 50 kr lefizetett utadó van nyugtázva, de az a körülmény, hogy — mint lóval bíró egyén — az 1897 évre 3 forintnyi utadót köteles fizetni s így még 1 frt 50 krnyi hátraléka van, a mondott könyvecskéjében feltüntetve nincs. Tehát a hanyag bevezetésen fordul meg első sorban az eset.

A csendőrök azt vallják, hogy *Balogh* is és *Vecsei* is megragadták az egyik csendőr fegyverét, ezt azonban az összes jelenvolt szem és fültnuk kereken tagadják. Azt tehát, hogy tulajdonképpen miért szurta keresztül az egyik csendőr *Balogh* — a ki kapott sebébe valószínűleg bele is hal — nem tudta megállapítani a vizsgálat.

Lám, a legfontosabb körülményt hát mégis homály fedi.

De megállapította a vizsgálat azt, hogy a tömeget különösen két egyén bujtogatta. *Lőcsei* Sándor és *Juhos* József ezek, mindkettő rosvott multu ember. Le is vannak tartóztatva, de mint hangadók, 22-en szerepelnek.

Megállapított tény az is, hogy a faluból menekülő csendőrök 7 izben lőttek hátra az őket üldöző tömegre. Két izben talált is lövésük és pedig az egyik lövés *Czap* Józsefet érte, kinek a golyó bal czombját furta keresztül, — jelenleg a »Biharmegyei Közkórház«-ban ápolják. A másik lövés pedig egy suhancz lábfejét érte, ez könnyen sebesült.

Végül kiterjeszkedett arra is a vizsgálat, hogy a forrongásnak szociális színezete volt-e és mennyiben? Azonban erre nézve a kihallgatottak nem adtak választ, a falu értelmisége pedig határozottan koholtnak mondja az erről szóló híreket.

Az általunk közölt főszoigabírói jelentést azonban éppenséggel nem ezátolja meg ez — kir. ügyész által a belügyminiszterhez még tegnap felterjesztett — jelentés. Sőt inkább megerősíti annak minden pontját.

A vizsgálat különben még egyre tart, *Ember* Géza vizsgáló bíró vezetése alatt.

A terhelteket — a két bujtogató kivételével csak úgy, mint a tanukkal már szabad lábra helyezték; a nyugalom pedig külsőleg — úgy látszik — helyre állt.

A katonaság és a csendőrség azonban még mindig megszállva tartja Bagamért, mert a kedélyek nem csillapultak le annyira, hogy újabb zendülés kitörésétől ne lehetne tartani.

Annak idején majd megemlékezünk újból a teljesen befejezett vizsgálatról.

Végre a vizsgálat megerősítette azt is, hogy a falubeliek által olyannyira gyűlölt jegyző pedáns, de lelkiismeretes és kötelesség tudó képviselő és éppen nem szolgált rá arra a vak ellenszenvre, a melyet legutóbb is elárult veleszemből az egész falu.

Gárdos elítelve.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 17.

Zsufolásig megtöltötte ma a közönség a törvénykezési palota tárgyalási termét, feszült érdeklődéssel várván az ítéletre, amelyet pontban déli 12 órákor hirdettek ki a hitvesgyilkossággal vádolt *Gárdos* Lajos mérnök ügyében. Általános volt a hiedelem még a juristák között is, hogy a törvényszék a bizonyítékok elégtelen volta miatt kénytelen lesz fölmentő ítéletet hozni; annál nagyobb lett aztán a meglepetés, mikor nyilvánvaló lett az ítélet, amelynél súlyosabbat tagadásban levő gyilkosra mérni nem lehet. Déli tizenkét órákor jelent meg a teremben a bírák a tárgyalást vezető elnökkel. Nyomban bevezették *Gárdos* Lajost is, aki fölemelt fővel, ugyszólván büszkén lépett a bírák elé. Elfojtott lélegzettel hallgatta meg aztán a közönség az ítéletet, amelyet halotti csendben hirdettek ki az elnök s amely így szól: A törvényszék *Gárdos* Lajos mérnököt hamis tanúzásra való fölbujtás vádjára alól fölmenti, ellenben az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság büntetésében bűnösnek mondja ki s ezért élelfogytiglan tartó fegyházra s tíz évi hivatal vesztésre ítélte. Az ítélet ellen úgy a vádlott, mint a királyi ügyész felebbezést jelentett be.

UJDONSÁGOK.**TÁJÉKOZTATÓ.**

A vasárnapi népszerű felolvasások tárgysorozata január hó második felében:

1898. jan. 23. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. *Tóth Mihály* »A festékanyagokról«, — kísérletekkel.
1898. jan. 30. Vasárnapi népszerű felolvasás. Tartja dr. *Türr Lajos* »Magyarország és Ausztria közjogi viszonyai, dualizmus.«

Január 19. Harmadik jogász estély a Zöldfában.

> 22. Tiszti estély.

> 26. A »Katholikus Kör« táncestélye a Zöldfában.

> 30. A Szigligeti-társaság felolvasó ülése.

> 30. A katolikus kör közgyűlése d. e. fél 11 órákor.

Február 1. Városi bál a Sasban.

> 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.

> 6. Az ev. ref. egyház bálja.

> 13. A 48-as Népkör táncestélye a Zöldfában

> 19. Tiszti estély.

* A gyulai rom. kath. hitközség egyháztanácsa a napokban tartotta rendes közgyűlését a tagoknak csaknem teljes számu részvétele mellett. A gyűlés lefolyása a következő volt: Napirend előtt *Schroder* Kornél az egyházi tanács részéről szép beszédben üdvözölte *Gróth* Ferencz elnököt preposttá történt kinevezetése alkalmával. *Terényi* Lajos halála felett részvétnek jegyzőkönyvi kifejezése után helyébe, mint sorrend szerint következő első póttag, *Lindenberger* Simonnak behívása elhatározott. A gyűlés tulajdonképeni és legfontosabb pontja volt az 1898. évi költségvetés tárgyalása, mely hosszas vitát provokált. Ugyanis dacára annak, hogy a kiadások növekedtek, a szakosztály mégis talált módot az iskolai adót a mult évihez képest leszállítva előirányozni, sőt jövő évre annak még lejjebbállítását helyezett kiállításba. Az egyháztanács tagjának nagy része azonban — támogatva egy e tárgyban előlegesen tartott népkonferencia által is — eme előnyösnek látszó előterjesztéssel szemben még egyrészt a kiadások szükségességét elismerte sőt részben emelte is, — másrészt a fedezetnek megajánlásáról hallani sem akart, hanem a szükségelt összeg tekintélyes részét bizonytalanságban, fedezetlenül vélte hagyni. — A vitában résztvett a hitközségi tanácsosok nagy része, míg végre elhatározott, hogy a 19—20 százalékos egyházi és iskolai adó igen súlyos teherként nehezedik a városnak anélkül is magas városadó és körröszabályozási költséggel terhelt lakosságára, a hitközség azt a folyó évre mégis megszavazza, de egyidejűleg felolvastott és jóváhagyott kérvényt terjeszt dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok püspökhöz, a hitközséget ily nagy terhenek elviselésében egyházmegyei állandó segélyben részesítse. E kérelmüket arra alapítják, hogy az egyházmegye több helyén, például *Nagyváradon* is a város katolikus vallású lakosai sem párbért sem hitközségi iskolai adót egy krajczart sem fizetnek és soha nem is fizettek, s összes számos iskoláikat a püspökség és káptalan kizárólag sajátjából és alapítványokból tartja fent mindegy ajándékképen; Gyula város lakói pedig összes elemi iskoláikat minden egyházmegyei vagy kegyurasági hozzájárulás nélkül (?) kizárólag maguk tartották fent minden időben, s míg pl. *Váradon* a városi adó 38—40%, — Gyulán 58%, sőt a Körröszabályozási költségekkel együtt az államadót is felülhaladja.

* *Zemplén megye átirata.* A tegnapi nappal átirat megyénkhez *Zemplén vármegye*, a melyben csatlakozásra és közös akcióra szólítja fel megyénket azon legújabb hadügyminiszteri rendelettel szemben, hogy az újonnan létesítendő katonai iskolák mindegyikében több kedvezményes helyet rendel állami tisztviselők gyermekei számára. Az átirat kiemeli, hogy ez az intézkedés a kormánynak fölöttébb sérelmes éppen a közigazgatási tisztviselőkre, a mennyiben azok éppen oly joggal részesítendők az ily kedvezményekben, tán még jobban, mint az állami tisztviselők. Az átirat — mint halljuk — élénk visszhangra talált megyénk körében.

* **Kunyhóssy János temetése.** Vasárnap délután helyezték örök nyugalomra Kunyhóssy János hült tetemét. A temetésen ott voltak: Dr. Bulyovszky József polgármester, Palotay László, Balázsházy Bertalan, Hlatky Endre, Szász Agoston, Fetsner Antal, Halász Gyula, dr. Mihelyfi Adolf, dr. Fazekas Imre, Nadányi Jenő, Vári-Szabó Béla, Szokoly Tamás, Stern Herman, Schütz Albert, Ficzek Lajos, Schweiger Ede, Böszörményi Géza, Tóth Márton, Hegyesy Márton, Jerzsák Ignác, Szücs István, Nyiri György, Élő János, a városi törvényhatóság, az ügyvédi kar, a 48-as párt, a kath. kör, az »Erzsébet árvaház« növendékei a gondnoknő vezetése alatt, azonkívül még számos barátja és tisztelője. A koporsóra vasárnap délelőtt a 48-as párt, az ügyvédi kar és még számos tisztelője és barátja helyezett koszorút. A temetési szertartást De n c s János ez. kanonok, esperes-plebános végezte. A szertartás után megindult a menet. A koporsó előtt ment a 48-as párt fátyolba vont nemzeti színű zászló alatt. A koporsót az ügyvédek vitték a kocsig. Tisztelőinek nagy serege a koporsót egészen a sirig kísérte. A halott felett saját kívánságára senki sem mondott gyászbeszédet.

* **Szerkesztő változás.** Derék laptársunk az »Esztergom« szerkesztőt cserélt. Keményffy Dániel visszavonult és úgy a lap szerkesztését, mint annak tulajdonjogát dr. Prohászka Ottokár, az országzerte ismert jeles szónok és szellemes író vette át.

* **Az »Egyetemi Kör« új disztagjai.** A közélet két kiváló előharcosát, Zichy Nándor gróf és Wlassics Gyula katuszminisztert az »Egyetemi Kör« az egyetem ifjuság rokonszenve és ragaszkodása kifejezéséül legközelebb a Kör disztagjaivá választja.

* **Az igazságügyi orvosi tanács új tagjai.** Az igazságügyminiszter dr. Plósz Pál és dr. Genersech Antal tud. egyetemi ny. r. és dr. Moravcsik Emil tud. egyetemi ny. r. k. tányarokat, továbbá dr. Farkas László kir. tanácsos kórházi főorvost és dr. Bokó Sándor egyetemi magántanár kórházi rendelő orvost, a kik az 1890. évi XI. t.-czikk 4. §-ának rendelkezése értelmében az igazságügyi orvosi tanács tagjai közül kiléptek, — az említett tanács tagjaivá további három év tartamára újból kinevezte.

* **Halálozás.** Metzinger József régi nagyváradi polgár, Metzinger Frigyes városi várnagy édes atyja, 79 éves korában f. hó 16-án elhunyt, temetése tegnap délután igen nagy közönség részvétele mellett ment végbe Váradi-Velenczén Nagytemplom utcai lakásáról.

* **Posta és távirat kézi tarifa** jelent meg Havlin Vilmos (Budapest posta- és távirat-igazgatóságnál) kiadásában, mely jól kezelhető kemény papírra nyomtatva tartalmazza az új összes európai díjszabásokat oly módon csoportosítva, hogy a nagyközönség mindenemű postaküldeményt maga megdíjazhatja s így előre már tájékozva van mennyiben kerül a küldemény továbbítási díja. Megrendelhető bármely posta és távirat hivatalnál, vagy a kiadónál. Ára 25 kr., mely összeg beküldése után bárhová bérmentve küldetik meg.

* **Eljegyzés.** Szücs József postatávirat s. titkár, kerületi biztos e hó 17-én tartotta eljegyzését özv. Vagaszkyne szül. Schenk Jolán urnóval, néhai Schenk Emil tsvzéki bíró leányával.

* **Élet-halál harc.** A berlini állatkert közelében izgalmas jelenet játszódott le a minap egy orvos és egy életunt leány között, a ki az Új tóba ugorva, öngyilkosságot akart elkövetni. Egy Reisz Lina nevű vén leány együtt lakott beteg nővérel; mindketten ruhavarrással keresték meg a kenyerüket. Nemrégiben a beteg nővéren az elmebaj tünetei kezdtek mutatkozni s be kellett őt szállítani egy gyógyin-

tézetbe. Reisz Lina annyira szívére vette ezt, hogy buskomorságba esett s a napokban elszökött hazulról és az Új tóba ugrott. A tavat vékony jégkéreg borította s a part közelében különben is oly csekély volt a vize, hogy a szerencsétlen nem merülhetett el. Befelé igyekezett tehát a tó közepére. Egy orvos, aki a Charité-kórházból jövet az állatkerten keresztül haladt, észrevette az életunt s nem habozott sokáig, levetette kabátját, beugrott a tóba. A leány, a mikor megpillantotta a megmentésére siető orvost, még inkább igyekezni kezdett a tó kezepe felé, egyszer-egyszer le is bukott a vízbe, hogy majd a jég alá merülhet, de a víz mindannyiszor fölvetette őt. Az orvos végre elérte a szerencsétlent, a kinek már a nyakáig ért a víz. Kétségbeesett küzdelem fejlődött ki most az életunt nő és megmentője között. Majdnem tíz percig tartott ez az élet-halál harc, míg végre az orvosnak sikerült a partra vonszolnia a kézzel-lábbal ellenkező leányt. Ezt a jelenetet látta egy fiatal nő is, a ki éppen akkor érkezett az állatkertbe. S a mikorra az orvos kiért a partra a kétségbeesett leánynyal, már kocsit hozatott, a melyen a félig megfagyott embereket bevitték a Charité-kórházba. Csodálatos, hogy egyikük sem lett beteg a jeges víztől.

* **Esküvő.** Vasárnap délután tartotta esküvőjét a Szent-László templomban Girdán József törekvő iparos Horvát Ferencz helybeli polgár kedves és szép leányával Mariskával. Az ifju párhoz az esketést végező plébános hatásos beszédet intézett.

* **Szélütött árvaszéki ülnök.** Mint részvétellel értesülünk Jerzsák Ignác árvaszéki ülnököt tegnap szélhűdés érte. Jerzsák még vasárnap jelen volt a Kunyhóssy temetésén és teljesen jól érezte magát. Állapota súlyos, de nem aggasztó.

* **Új postahivatalok.** A mezőtelegdi és az élesdi vasuti állomáson — mint értesülünk — legújban posta és táviró hivatalt létesítettek, az új hivatalokat már átadták a közforgalomnak.

* **Benkő Rózi ügye.** Benkő Rózsi a törvényszéktől vissza szállították a rendőrséghez, amely megindítja ellene a tolonczolási eljárást. Kovács F. Sándor még mindig nincs szabadlábban. Ma délben kísérték Puscarin vizsgáló bíró elé kihallgatásra, amey előreláthatólag sokáig fog elhuzódni.

* **Tüzesetek a megyében.** P o p a Gligor csantaházi lakosnak a kandallóban égő tüze az elhanyagolt kormos kéménybe kapván, s onnan a szalmafedelű háztetőbe, ez leégett és odaégett a szegény embernek a padlason volt buzája, tengerije, 2 véka paszulyja és 4 véka aszalt szilvája, úgy, hogy az összes kár 130—140 frtot tesz ki. Biztosítva mi sem volt. P o p á t a csendőrség gondatlanságból okozott tüzvészokozás vétsége miatt a tenkei kir. járásbírósnak feljelentette. — F. hó 6-án éjjel Szováti Imre ér-semjéni lakosnak nádfelelő házának teteje meggyuladt. A kár 200 forint. Ettől az égő háztetőtől tüzet fogott a szomszéd Csányi Ferencz istállója is és szintén leégett, 120 frt kárt okozván tulajdonosának. Emberélet áldozatul nem esett, sem állatban kárt nem okozott, biztosítva azonban mi sem volt. Szováti ellen a bűnvádi feljelentés tüzvész okozás miatt a székelyhidi járásbírósnak megjelentetett.

* **Az apáca temetése.** A budapesti Szent László fertőző kórház Szt. Vince-rendű ápolónői közül tegnap temették el negyedfél év eltelte alatt az első hallottat, Florina nővért aki typhusban halt meg. Fehér liliomsokor díszítette az alig 22 éves nővér koporsóját s testvérekéi nagy számának és az orvosi kar-

nak őszinte részvétele vette körül ravatalát. Gyermekek voltak gondjaira bízva, kiket szobizva, kiket szeretettel fogadott, ha ápolása alá kerültek s könnyek közt bocsátott el, ha meggógyultak. A lelkiismeretes ápolásnak, a tisztaságnak, a pontosságnak mintaképe volt. A kórház lelkésze a Szt. Rókus, Szent István, Ferencz József, az angyalföldi s Lipót-mezői kórházak ápoló nővéreinek kiküldöttjeivel könnyek közt énekelte: Megy sirba, mint Mária, hív, mint menyasszony, él majd fenn nyugodj — Jézus és Szűz Mária körében, — szeretve Istent boldogan.

* **Megkerült fatolvajok.** Balogh Kálmán beéli káptalani főerdész azt a panaszt emelte az ottani csendőrségnél, hogy a l. szert. püspökség kárára az ugynevezett »Lunka« erdőből még november—december hónapban 19 darab fenyőfát elloptak 80 frt értékben. A csendőrség erre a nyomozást megkezdvén, T o l n a János uradalmi erdővéd utbaigazításai nyomán aztán e hó 8-án megtalálta a tölgyfadarabokat Arad megyében Ungur Péter, Csizmás Mojszi, Filimon Juon, Ny es Pável gurbai lakosok birtokában, kik azok hol szerzését és jogos szerzési módját igazolni nem tudták. Az eljárás ez ügyben folyamatban van.

* **Czigányok harcra egy medvével.** Lipótodon az ott letelepedett medvetánczolatók medvéi ugyancsak nagy rémületben tartják a lakosságot. E hó 10-ikén délután is elszabadult az egyik fenevad s valóságos ribilliót okozott a községben. Az izgalmas esetet a Pécsi Figyelő a következőleg írja meg:

Egy hatalmas dimenzióju mackó meguntván közvetlen a templom és az iskola szomszédságában az álldogálást, roppant erejének fölhasználásával kihuzta a földből a két vasos fa-oszlopot, amelyekhez kötve volt, hogy elvesztett szabadsága iránt érzett vágyát kielégíthesse. Azonban a mackó szökési kísérletét még jókor észrevették s három czigány is buzgólkodott egyszerre, hogy vasrudjával fogva újra odakötözhessék a beillesztendő oszlopokhoz; de a medve se volt rest, s az egyik czigányt ugyanígy a falhoz szoritotta, hogy annak vakolatát jelentékenyen lehorzsolta. Hogy azonban a medvét egyelőre mégis valamely fához köthessék, a ház mögöl kivonszolták, de a medve nem engedelmesskedvén, a három czigányt magával rántotta, egyenesen neki a kat. tanító kert-kerítésének az összetörve, be a kertbe, ahol éppen az iskolából kijött gyermekek ácsorogtak. A mint e jelenetet a harczó czigányok feleségei meglátták, rémültökben annyira elkezdtek jajveszékélni, hogy csaknem az egész falu összefutott. A tanító egy idejében alkalmazott kiáltással eltávolította a gyermekeket, a »czigányok« pedig már a földre teperve igyekeztek magukat védeni. Ekkor az egyik bátrabnak látszó czigány a medvéhez ugrik, hogy vasrudját megfogja, de a medve ezt a negyedik czigányt a földre gyürte. Borzalmas volt a sikoltás, amit erre a czigányok véghez vittek. Mindenki azt hitte, hogy a harc a czigányok életébe kerül, de a még jókor érkezett segítség megmentette őket, mert ki vasvillával, ki baltával igyekezett a vérengző állatot megfékezni. Ezek után a kiszabadult czigányok közül kettőnek sikerült a medvét vasrudjánál fogva elrántani s egy fához kötni. Most a czigányok kezdtek meg a boszuálló művet. Az egyik a medvét egy deszkával úgy fejbe vágta, hogy a deszka nyomban ketté törött: a másik egy hatalmas doronggal ütötte-verte, ahol érte. Végre egy kötelet vetve hátsó lábaira kihuzták a tanító kertjéből. Két czigány jelentékeny sérülésekkel hagyta ott a harc színhelyét; az egyiknek a karja, a másiknak pedig a lába sérült meg harapás következtében.

* **Országosan körözött tolvaj.** Megirtuk annak tdején azt a lopást, melyet Fráter Ferencz földbirtokos szőlőjében követtek el az elmúlt ősszel. A tolvaj akkor megszőkött és még mindezeideig nem lehetett megtalálni. Most a tettesnek, Farkas Józsefnek az országos körözését elrendelték.

* **Tolvaj legények.** Vadász Mihály b.-püspökü volt törvénybíró nem rég panaszt

teit a csendőrség előtt, hogy az udvarán levő külön épületben a bezárt korcsma-szobának ajtaját az utóbbi időben ismeretlen tettes gyakran kinyitogatta s onnan aprádonként meg nem állapítható mennyiségű italt, s az aprópénz tartókból általa meg nem állapítható összeget elloptak. E hó 13-án kiderült, hogy a nála szolgálatban levő Nagy Ferencz és Máthé Lajos fiatal legények járnak be álkulcs segítségével. A csendőrség vallatásra fogta a két szolgát, kik beismerték, hogy Nagy Ferencz sürgönydrótból hajlított álkulcs segítségével hatolt be a szobába és hogy onnan pénzt loptak, azonban azt, hogy azelőtt is loptak volna, tagadták. A csendőrség mindkettőjüket átadta az ügyészségnek.

Véres szerelmi dráma a szőlőhegyen.

— Saját tudósítónktól. —

Vasárnap délből a váradi szőlőhegyen véres szerelmi dráma folyt le. Egy szerelmes ember agyonlőtte előbb a kedvesét a ki nem lehetett az övé, azután agyonlőtte magát.

A legény azonnal meghalt, a leány még élt néhány percig, de csakhamar meghalt is.

A véres tragédia pedig annál inkább megdöbbentő, mert a leány menyasszonya volt egy hivatalnoknak és már néhány nap múlva meg lett volna az esküvőjük is.

A tragédiát pedig megmagyarázza az a két levelezőlap, a melyet a boldogtalan ifju szüleinek írt és az a másik két levél, amelyet a rendőrség lefoglalt.

A rémes tettről az alábbiakban számol be tudósítónk:

A boldog szerelem.

D. Kiss Károly szőlőtulajdonosnak volt egy gyönyörű szép leánya Juliska, aki ha néha végig ment a korzón, mindenki megcsodálta a szépségéért. A kis Juliska alig nőtt fel, már is körülrajongták a fiatal emberek és mindannyian meg akarták magoknak hódítani a leányt, a ki azonban minden kérését visszautasította.

Körülbelül egy esztendeje, hogy megösmékedett egy csizmadia legénnyel, Szatmári Györggyel, a kibe aztán a kis Juliska bele szeretett. A fiatal ember viszont szerette a szép leányt és mikor az ifju megvallotta szerelmét és megkérdezte, hogy hozzá megy-e nőül, Juliska boldogan mondott igent.

A szerelmes pár így élt hónapokig, anélkül, hogy a leány szülei csak valamit is sejtettek volna a dolgról, legfeljebb az tűnt fel nekik, hogy Szatmári gyakrabban járt a házhoz, de azt nem tudták, hogy közöttük milyen viszony van.

Nemsokára ezután kezdett a házhoz járni egy kisebb hivatalnok, aki szintén megszerette a leányt sőt meg is kérte. A leány szülei pedig beleegyeztek a frigybe és a hivatalnokkal eljegyezték a leányt.

Mikor azután ezt megtudta Juliska, sirva panaszkodott el szüleinek szerelmét és kérte őket, hogy egyezzenek bele, hogy a legény elvegye őt. A szülei azt hiték, hogy a leány szerelme múló lesz és nem akarták visszavonni adott szavukat és hogy a leány annál inkább elfelejtse Szatmárit, vidéki rokonokhoz küldötték.

Ekkor kezdődött a

kesergő szerelem.

A leány a távolban úgy látszott, hogy egészen elfelejtette Szatmárit és már néhány nap múlva vissza is hozták.

A vőlegény pedig gyakrabban járt ki Kissékhez és boldogan szötte a jövő tervét; el

sem tudta képzelni, hogy még idő előtt vége lehet nagy boldogságának.

Az esküvő napjának kitűzése siettette a katasztrófát. Szatmári nem tudta elfelejteni a szép Juliskát és hiába beszéltek neki, mindenre azt felelte, hogy elpusztítja magát, mert úgy sem tud élni a leány nélkül.

A tettet siettette az is, hogy a múlt héten Kiss Julianna levelet írt Szatmárinak, amelyben kéri, hogy mondjon le, mert úgy sem lehetnek egymásé soha. Levelében hangsúlyozta azt, hogy édesapja szívesen beleegyezne házasságukba, de pénzt nem tud adni, amivel műhelyt nyithatna, a nélkül pedig úgy sem tudnának megélni.

A legény a levélre mindjárt másnap válaszolt, amelyben megírta azt, hogy öngyilkos lesz, mert nem tud nélküle élni. A Juliska levélét és az ő levelének a fogalmazványát megtalálták Szatmári zsebében. Szatmári levele mindjárt elárulja azt, hogy az írója milyen állapotban volt, mikor ezeket a sorokat írta. Minden egyes sorból kéri az elkeseredés és életuntagság.

A katasztrófa.

Vasárnap délből következett azután a katasztrófa. Kiss Julianna bejött a városba a nővéréhez látogatóba. Úgy 11 óra tájban azután haza felé indult hugával Etelkával. Amint a szőlő-hegyen fel mentek a Sördült Bálint szőlőjénél hozzájuk csatlakozott Szatmári és kíséni kezdte őket.

A legény a legkevésbé sem árulta el szándékát és eleinte nem is hozta fel szerelmeket, egészen közönyös dolgokról beszélt. Csak akkor, amidőn már majdnem egészen haza értek, akkor kezdte kérni, hogy térjen hozzá vissza s legyen a felesége.

Juliska kérte, hogy felejtse el őt, úgy is hiába már minden, a dolgon változtatni már nem lehet.

Ekkor azután Szatmári hátra maradt és hátulról a leányra lőtt. A lövés következtében Juliska a földre bukott, de a legény nem elégedett meg ezzel, hanem oda ment áldozatához és közvetlen közelből még egyszer rá lőtt.

A második lövés halálos volt, a golyó a tüdőbe hatolt, de azért nem okozott azonnali halált és a leány még élt néhány percig.

Mikor a legény látta, hogy áldozatával végzett a revolvert maga ellen fordította és homlokára szegezve elsütötte. Ez a lövés jobban talált, a legény azonnal meghalt.

A lövésre oda futottak a leány szülei és ott találták leányukat haldokolva.

Az esetről rögtön értesítették a rendőrséget és a kórház orvosait, akik megis jelentek a helyszínen.

Dr. Elszász Emil mindjárt konstatálta, hogy a leányon már segíteni nem lehet és csakugyan néhány percz múlva kilehelte lelkét.

A rendőrség részéről megjelent Fassie Pál rendőrbiztos, a ki felvette a jegyzőkönyveket és a halottat beszállította a bonczházba.

Szatmári zsebében két levelet találtak, mindkettő szüleinek volt czimezve.

Az egyik így hangzik:

Kedves jó apám és anyám, most van vége a viszonyunknak. Isten vele és meghagyom átok alatt, hogy ne engedjen a hulla házba vinni, hanem Juliskával egy szobába és egymás mellé tegyenek a temetőbe is és egy kocsin vigyenek ki.

Ez a levél igazolja, hogy Szatmári készült a halálra.

A tragédiának egyedüli tanuja: Kiss Etel

súlyosan megbetegedett, úgy hogy alig lehetett kihallgatni.

Szatmári a gazdája Bondrai Sándor lakására vitték tegnap, ahonnan ma délelőtt eltemetik.

Kiss Juliskának a temetése a szülői házból lesz.

IRODALOM.

— **Uj hetilap.** A »Gödöllő és vidéke« című új hetilap indult meg Gödöllőn. Főszerkesztője Eberhardt Dénes. — Az első szám tartalma: I. Főlap. Bekészöntő, a szerkesztőségétől. — Szózat Aszód közönségéhez, Haricz Béla Miklóstól. — Üdvözlő Péczeletről, Jamriska Lajostól. — Az aszódi ág. h. ev. gymnasium, Bolla Lajostól. — Aszód községének Ö Felségéhez intézett hódoló felirata. — A szeretett ünnepén (Az aszódi javító-intézetből), Latzkovszky Lajostól. — Vidéki hírek. — A szerkesztőség mondani valója. II. Melléklet. Zászlóbontás, költemény Nagy Györgytől. — Az első szám, Hegedüs Aladártól. — A mi büszkeségünk, (5 autogrammal), Ripka Ferencztől. — Gödöllő, a királyi család otthona, (Ripka könyvének ismertetése, 3 képpel) dr. Hermann Antaltól. Előfizetési ára a havonként 3-szor megjelenő folyóiratnak egész évre 8 korona.

— **Értesítés.** A »Mese-Világ« szerkesztősége felkéri a szíves gyűjtőket, hogy az eddig feljegyzett előfizetők nevét és lakását f. hó 19-ig, K. Frankl Mari tőzsdéjében okvetlenül bejelenteni szíveskedjenek, mivel a »Mese-Világ« első számának szétküldését erre, a jelzett határidőben, szükség lesz. A gyűjtőveket további gyűjtés végett szíveskedjenek megtartani. Tisztelettel: a »Mese-Világ« szerkesztősége.

— **Az utolsó honvédek vacsorája** című nagy, színes jutalomképet ad a »Vasárnapi Lapok« (Budapest, IX., Csillag-utca 12.) minden egész éves (egyszerre beküldött 8 forinttal) előfizetőjének teljesen díjtanul. A Torna által festett remek 48-as műlap bolti ára 10 forint lesz. A »Vasárnapi Lapok« egyébiránt számról-számra bebizonyítja, hogy ily gazdag, fényes, előkelő, tartalmas és szövege és képei aktualitásában páratlanul énk illusztrált magyar lapunk még nem volt. A »Vasárnapi Lapok« hétről-hétre változó s a hét jellemvonását tükröző színes képi borítékjai oly remek, a milyenek még a legdiszesebb külföldi képes lapokban sem láthatók. A most megjelent 3-ik szám a szebbnél szebb képek és olvasnivalók mellett, melyek a család minden tagjának élvezetet szereznek, valóságos tükre a világ és az ország összes e heti eseményeinek írásban és képszen. Tartalma a következő: A borítékon: Színes czimkép pompás álarcos nő, denevér kosztümben. Az utolsó honvédek vacsorája. (A jutalomkép és az 1848/49-iki honvédek menházának ismertetése.) A regény-melléklet: Rudnyánszky Gyula: »Márkus fia.« (Regény versekben. Első ének. Illusztrálva.) Sátán: Szépség ő Felsége. (Eredeti regény. Illusztrálva.) Az 1827-ik évfolyam tartalomjegyzéke. (Kolosszális tömege a szövegnek és képeknek. Az összes többi képes lapokban együttvéve nem jelent meg annyi kép.) A főlapon: A szőke csoda. (Márkus Emilia 8 legújabb képe.) Lampérth Géza: Dal a gyalogútról. (Költemény.) Sas Ede: Himnus a fáczánról. Lazzaroni: Márkus Emilia, a szőke csoda. — Bécsben készült allegorikus kép Kossuth Lajos halálára. — Gondolatok.

A nagybányaiak kiállításából: Thorma János: Béke veletek. Glatz Ödön: Ezt a havasok. Grünwald Béla: Esti hangulat. Ferenczy Károly: A hegyi beszéd. László Béla: Liliomillat (Elbeszélés.) Szent-Imrei Kálmán a 48-as honvédménház parancsnoka. (Két arckép és ismertetés.) Gróf Vay Sándor: Farsangok hajdan. A Panamapür tárgyalása (Kép.) A panama-pör: Clovis Hugues tanu kihallgatása. (Kép.) Anna Vasziljevna. (Orosz elbeszélés.) Bécsben készült selyemkendő. (Kép. A hazáért elesettek temetése Bécsben, 1848. márczius 17-én.) Menter Zsófia: (Arckép.) A nagyidők emléknaplója. (1848. január 15-től—20-ig.) A nagybányaiak kiállításáról. Kincs István: Két szerető meg egy gyerek. (Elbeszélés.) A hét eseményei: »Kegyelt királynéja« (Három arcképpel.) Arton képe. Személyi hírek. Udvari hírek. Hadsereg és hajóraj. Sándor szerb király arcképe. Schönfeld báró arcképe. A Walsin-Dreyfys-pör

(Zola Emil vádlevele és arcképe.) Halálozás. Há-zasság, Színház és zene (Az összes premiérekről.) Sauer Emil arcképe. Carvalhó arcképe. Voltaire sirjának felbontása. (Kép.) Verescsagin arcképe. Dr. Schermann Adolf főorvos arcképe. — Sport és va-dászat, Balesetek. A magyar Szodoma. (Póka) László h.-m.-vásárhelyi öngyilkos alkapitány arcképe.) Képzőművészet. — A jogászbál öltözéki. (Négy bálanya és hat szép tánczosné arcképével.) Fele-séggyilkolással vádolt mérnök. (Gárdos Lajos Fedor-csákné Boross Krisztina képével.) A szerkesztő üzenetei. (Dr. Schenk arcképével.) Előfizetési fel-hívás. (A »Vasárnapi Lapok« egy évre 8 forint.) Hirdetések.

ZENE és MŰVESZET.

— **Pálmay Ilka mai hangversenye.** Ma este lesz a Fekete Sasban Pálmay Ilka hangversenye. Altalános az érdeklődés a hang-verseny iránt és a jegyek örvendetes módon fogynak. A hangverseny műsorát lapunk más helyén közöljük. Kissé furcsának találjuk még-is, hogy a műsor 10 száma közül csak kettő olyan, a melynek magyar a szövege. Abban a reményben, hogy a rendezőség, illetve a diva még talán változtat ezen az érthetetlen állapo-ton, nem feszegetjük a dolgot; csak annyit még, hogy a nagyváradi publikum teljes el-ismeréssel adóznék egy, pusztán magyar szö-vegű énekszámából álló hangversenynek is! Ter-mészetesen a fődolog mégis csak az, hogy az aranyos még mindig olyan aranyos-e, mint a milyennek legutóbb a fővárosban látták; ha igen, akkor azon az édes hangokon akár a Botokudok nyelvén daloljon is, örömmel fogja hallgatni mindenki. E helyen említjük meg azt is, hogy ma este a »Fekete Sas« éttermében az orfeum-társulat nem tart előadást, a helyett azonban a hangverseny után cigányzene lesz.

MULATSÁG.

A Kath. Kör tánczestélye. A katolikus kör tánczestélyére a meghívók legnagyobb ré-sze már expedálva van. A kör tagjai mind-nyájan kaptak meghívót; de miután ilyenkor a tévedés úgy a bizottság részéről, mint a kéz-besítés alkalmával ki nem kerülhet, az elnö-k-ség ezuton is felkéri mindazokat, akik csak igényt tarthatnak meghívóra, hogy e végből egy levelező lapon egyenesen a vigalmi bi-zottság elnökéhez Imrik Gusztávhoz fordul-janak, ki a legnagyobb készséggel azokat ren-deltetési helyére juttatja. A tánczestély egyike lesz a farsang fényes multságainak. A rende-zőségétől vett információk alapján már előre is felkérjük azokat, akik megfognak jelenni, hogy névjegyeiket a pénztár asztalára adják le, hogy ezáltal a névsor összeállítását lehetővé tegyék, mivel máskülönb — az előkészüle-tekből itélve — pontos névsort összeállítani teljesen lehetetlen lesz.

Próbabál. Az új református internátusban 15-én, szombaton tartották meg a tánczestélyt befejező próbabált. A tágas, csinnis táncz-teremben összegyűltek a világos ruhába öltö-zött bennlakó leánykák, egész kis koszorú. Meg-jelentek a szülőik, meg a hozzátartozóik, kiket az intézet előkelő műveltségű, derék igazgató-nője, Gyarmathy Kamilla előzékeny szí-veességgel fogadott. Az intézet vezetősége sorá-ból emelték a próbabál fényét: Ritóók Zsig-mondné, Sulyok István, dr. Fráter Imre, a kik elismerésüket fejezték ki a szép sikerért a tánczestélynek, Sára Miklósnak. Valóban, ügyesen adták elő a kis leányok a jelenleg di-va-ozó összes tánczokat. Főként nagy érdeklő-dést keltett a többnyire magyar viseletben, sar-kantyúval tánczolt magyar tánczok, továbbá a gráciával előadott logyezdőtáncz. Az intézet ez alkalmalatt tanujelét adta annak, hogy pusztán

egyszerűségű, szigorú nevelési rendszerében he-lyet ad a leánynevelésnél nagyfontosságú szép-művészeteknek is.

Az ipartestület tánczestélye. Vasárnap este volt megtartva a Fekete Sas termeiben az első bál. A bált a helybeli ipartestület ren-dezte az elaggott és munkaképtelen iparosok fentartására és segélyezésére. Már maga ez a szép cél is biztosította a bál sikerét úgy anyagilag mint erkölcsileg.

A bál sikere olyan fényes volt, hogy az minden reményt felül mult. A bál erkölcsi si-kerét nagyban előmozdította az, hogy a pol-gármester dr. Bülyovszky József feleségével együtt megjelent a bálon. A bálon jelen volt közéletünknek még számos előkelő tagja: Szokoll kapitány feleségével, Ragány János fő-számvevő, Gerő Armin alkapitány stb. stb.

A tánczokhoz a zenét Rácz Jóska zene-kara szolgáltatta. A négyeseket 100 pár tán-czolta két nagy kolonban.

Az iparosok ezzel a bállal is bebizonyítot-ták azt, hogy a parketten is tudnak forogni és tudnak áldozni a szép és nemes célért, a szegény elaggott társaiknak a felsegélyezéséért.

A tánczmulatságon mindenkire kellemes benyomást tett az az egyszerűség és szerény-ség, a mi az egész bálon uralkodott, amit kü-lönben ez alkalommal nem először tapasztal-tunk az iparosok által rendezett multságokon.

A bál fényes sikere felbuzdithatja a ren-dezőséget és elegendő garantiát nyújt a jövőre nézve is.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazoknak, kik b. e. férjem elhunytá al-kalmával fájdalmunkat bármily módon nyilat-kozott részvételükkel enyhíteni iparkodtak — ez uton a leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. Nagyvárad, 1898. január hó 17-én.

Özv. Kunyhossy Jánosné.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex. 8.

Hogyne! Epen azon a ponton volt már, hogy meggyőnjön hibáit atyjának, midőn ez a maga terveivel előállott, a mi már magában is a mellett bizonyított, hogy atyja régóta fog-lalkozik azokkal, mert különben nem volt szokása elhamarkodni a dolgot, főleg az ilyen természetű ügyekben.

Egyébiránt atyja nyilatkozataiból, de meg Askán egyes elejtett szavaiból is kivette, hogy a ház üzleti viszonyai nem lehetnek valami rózsásak. Ennélfogva nem volt elég bátorsága hozzá, hogy ezuttal atyjának egy 20,000 márkás váltót prezenteljen.

Miután tehát atyjától bucsut vett és külsejét rendbehozta, átment a várkastélyba, hogy obligát vizitjét Gründerode-éknél megtegye. Még nem ismerte ezeket, mert midőn 6 évvel ezelőtt Amerikába ment, még más volt az ország-tanácsos.

Frederico nem találta Gründerodét ohahaza. A ház urnője azonban szívélyes örömmel sietett eléje a várkastély pompás terméin keresztül s alig, hogy ketten helyet foglaltak, követte őt Zsófia, élő képmása egy szőke Diannának.

— Mesélnie kell Önnek odaátról — szölt közbe a beszédebe Zsófia. — Én egyáltalán nem tudok képeket alkotni magamnak ezekről az országokról.

— A társadalmi viszonyok alig különböz-nek valamit az európaiakétól — jegyző meg élénken Frederico — a mennyiben ott is min-denki többnek akar látszani, mint a menyti s ott sem térnek ki az utból az európai előtt a mi az élvágyat és a tényleges viszonyok fe-llett való önállást illeti. Odaát is iparkodnak az emberek jól enni és inni és a sampányert ott is elébe helyezik a serleg minden gyönyörűségeinek, továbbá ott is világos reggelig tánczol-nak. A házakban ugyanaz a kényelem található,

mint nálunk, az utcái élet és a forgalom, le-számítva azt, hogy mindenütt csak öszvért lát az ember szeme, alig tér el az európai metro-polisok képétől. A chilei ember, ha a maga előnyéről van szó, vas fejű és hajthatatlan önző, de egyttal élvezethajhászó és könnyelmű is, viszont munkás és takarékos csakugy, mint a többi földövek népei.

Általában nézve pedig csak az idegen or-szágokra nézve áll igazában a mondás, a mit mindenkinek a homlokára kellene bevésni, a ki lenni akar valami: »Dolgozz és takarékos-kodj, légy mindenben mértékletes és sohase hidd, hogy a szerencse olyan asszony, a ki ha hoz-zánk belép, nálunk is ragad.«

— Páratlan szép lehet egy ilyen tengeri utazás, a mint én azt magamnak elképzelem, — jegyző meg Zsófia — A tenger a maga végtelenségében oly sok változatos és lélek-emelő jelenséget tár az ember szeméi elé! Csak ott nyer az ember fogalmat a természet nagyságáról és nagyszerűségéről.

Frederico élénken bölintott közbe a fejé-vel és nem volt képes elrejteti növekvő érdeklődését a beszélő személye iránt.

— Oh igen! A tenger, ámbár nem egyébb, mint egy sík terület, mégis végnélküli soroza-tát nyújtja a változatosságoknak. Bámulva nézi a szem a felkelő és lenyugvó nap szavak-kal le nem irható szépségét, tiszteletteljesen szemléli és eltelve csodálattal a fenséges lát-ványt, midőn az éjszaka fekete leple a mérhe-tetlen tengerre ráborul, midőn pedig a vihar közeledik, alázattal hajlik meg a lélek azon ismeretlen lény előtt, a ki azt küldte és ismét elcsendesíti. Valami elragadó látványt nyújt a tengerésznek a Meghellán-szoros.

Egy vad paradicsom az, a mi itt az em-ber elé tárul, a lebilincselően szép tengerpart-tal, a gigászi nagyságu hegysziklakkal s egyut-tal üde zöld pázsittal, vad vizesekkel és im-ponáló őserdőkkel. S a tengerből is mindenfele sziklák nyulnak fel a levegőbe, úgy hogy viha-ros időkben se kell szüntetni a közlekedést. Majd meg, ha partra lép az ember a képek csodás változata ragadja el. Gyönyörű városok szegélyezik a partot s az ország belsejében is nem kevésbé tarka és élénk az élet a maga számtalan telepeivel és helységeivel.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A provizorium szentesítése.

Bécs, január 17. (Saját tud. táv.)
A provizoriumot ma szentesítés alá bo-csátották.

Lenkei elítelve.

Budapest, jan. 17. (Saját tud. táv.)
A képtolvaj Lenkei ügyét ma tárgyalták. Egy évi börtönre ítélték.

Affér két vivőmester között.

Budapest, jan. 17. (Saját tud. táv.)
Santelli és Girardini olasz vivőmeszerek, kik régi ellenségei egymásnak ma este az Opera előtt összeverekedtek. Girardini revolverrel Santelli baltájába lőtt. A mentőknél kimosták a sebet. A rendőr-ség mindkettőt kihallgatta.

Cseh-német kiegyezés.

Bécs, január 17. (Saját tud. táv.)
A prágai tartománygyűlésen Coudenhoven helytartó a cseh-német kiegyezést meg-teremtő beszédet mondott.

Tüntetés Zola ellen.

Budapest, jan. 17. (Saját tud. táv.)
Párisban antiszemita gyűlés, azután pedig tüntetések voltak. A tüntetők Z o l á t és a

zsidókat szidalmazták s a hadsereget éltették. Kihágás nem történt.

Rendjel-eső Rerlinben.

Budapest, jan. 17. (Saját tudósítók táv.)
A mai rend ünnepélyen a császár számos rendjelet adományozott. Így gróf Fink v. Finkenstein gyalogsági tábornoknak a vörös sasrend nagykeresztjét a cserfalommal, Köster tenger-nagynak a vörös sasrend első osztályát a cserfalommal, Ehervald von Pittenfeld tábornoknak és v. Podbielski postaügyi államtitkárnak a második osztályu vörös sasrend csillagát a cserfalommal és kardokkal, Bismarck gróf tartományi főnök, Thielemann báró birodalmi kincstári államtitkár, Wegrauch második államtitkár, Wittko birodalmi posta igazgató és v. Woedtker a belügyi hivatal igazgatója, a második osztályu vörös sasrend csillagát a cserfalommal, azután Griesbach főpostaigazgató, Groh titkos postaügyi tanácsos, Helwig titkos külügyi tanácsos a vörös sasrend második osztályát a cserfalommal, Karcher al-tengernagy az első osztályu korona-rendet a kardokkal és Tirpitz ellentengernagy a második osztályu koronarend csillagát kapta.

Birodalmi főtörvényszék szünete.

Bécs, január 17. (Saj. tud. távirata.)
Ma szerkesztették be a birodalmi főtörvényszék ez évi első ülészeit. A jövő ülészeit áprilisban nyitják meg.

Madridi tüntető gyűlés.

Budapest, jan. 17. (Saját tud. táv.)
Romero Bobledo és barátai gyűlést tartottak, Weyler tábornok levelet intézett a gyűléshez, a melyben távolmaradását azzal mentette ki, hogy mint katonának aggályai vannak megjelenése ellen. Romero a gyűlésen megtámadta Kuba önkormányzatát és igyekezett a havannai tüntetést kiváló fontosságúnak feltüntetni. A gyűlés elhatározta, hogy holnapután megint összeül és feliratot intéz a regens királynéhoz, a melyben követeli a kamara haladéktalan megnyitását és tiltakozik annak feloszlata ellen.

Konstantinápolyi vasutkölesön.

Budapest, jan. 17. (Saj. tud. táv.)
A »Deutsche Bank« olyképmódosította kölcsönfeltételeit, hogy 7%-os kamatokat az erkiseher-koniai vasutvonal biztosítékának évenként és kilométerenként 2300 frankkal való felemelését követeli. A kölcsön megkötése még bizonytalan.

Áradások Valenciában.

Budapest, január 17. (Saj. tud. táv.)
Utielben áradások voltak, minek következtében harmincz ház beomlott és számos más épület ugyanez a sors fenyeget.

Londoni munkás sztrájk.

Budapest, január. 17 (Saj. tud. táv.)
Hivatalos kommuniké szerint a gépmunkások visszavonták azt a követelésüket, hogy a heti munkaidő 48 óra legyen.

KÖZGAZDASÁG.

A műtrágyák szerepe csalamádé termelésnél.

A műtrágyák forgalma napról-napra növekszik; használja azt ma már boldog-boldogtalan, vagy hogy a valóságnak megfelelő ki-

fejezéssel éljek: használják a legutolsó paraszt is. Hogy jólvan-e ez így, avagy rosszul? e kérdésre azt hiszem minden értelmesen gondolkodó gazda ugyanazon feleletet adja; jól: ha azok okszerű alkalmazása mellett az istálló trágya növelésére és alkalmazására is kellő, — helyesebben fő súlyt fektetik, rosszul: ha utóbbiak teljesen mellőzetnek. — Mert hiszen mi a műtrágyázás célja? — az hogy pótoljuk vele azon hiányokat, melyek az istálló trágya alkalmazásával s legtöbb esetben helytelen alkalmazásával felmerülnek. Kik követnek el legtöbb hibát a trágya kezelésénél s a trágyázás kerestül vitelénél? éppen azok, kikre fent is hivatkoztam, u. n. parasztgazdák. Jogostehát, hogy a műtrágyák használata ma a társadalom ezen rétegében is mindinkább terjed, kívánatos is, hogy terjedjen, de hozzá teszem: mind az ésszerűség és okszerűség szem előtt tartásával.

Az elmúlt ősszel egy megyebeli parasztgazdával beszélgetvén, dicsekedve említette, hogy egy műtrágya kereskedéssel is foglalkozó uri ember ajánlatára beszerzett néhány kilogramm terágyt s elhíntette azt csalamádéra. Kérdésemre, hogy miért éppen csalamádéval kezd műtrágyázási kísérletet, midőn a jövedelmezőség tekintetében a legkevésbé mutatkozik alkalmasnak, azon választ nyertem, hogy csalamádéval rosszul kelt ki s nem akarván azt kiszántani s újból elvetni, ezt a költséget inkább műtrágyára fordította s meg nem bánta, mert vetése egészen helyreállt, sőt többet kaszált le, mint más évben. A használt műtrágya chilisalétróm volt. Két katasztrális holdra 80 kilogrammot szórt a május dereka táján, tehát a vetést követő harmadik héten. Kiszórás előtt a fejlődésében hátramaradt s a rossz időjárás következtében megcserepedett talajon levő csalamádét megfogasoltatta. — Kiszórás után egy jótékony eső következett s május 25-ike körül csalamádéja már oly szép volt, hogy a sikert bizony remélte. Reményében nem is csalatkozott, mert a két holdról 54 szekér csalamádét vágott le.

Ezen a chilisalétróm tulajdonítható eredmény eléggé megdönti azon állítást, hogy csalamádé alá műtrágya nem való. — Használhatjuk azt épp úgy, mint bármely más növénynél, csak legyünk tekintettel a gazdaság viszonyaira, — Ha például csalamádé után búzát vetnénk, ugy helyesebb lesz onnan szuperfoszfátot vásárolni. — 250 kilogrammuk holdankénti elszórása igen jó hatásal lesz az utóveteményre. — Épp ugy helye lesz a szuperfoszfát alkalmazása akkor is, ha a csalamádé mint zöldgárga termeltetik, s gabonát vetünk utána. — Egy konkrét esetre hivatkozhatom utóbbi illetőleg, a midőn is összehasonlító termelési kísérletnél a 230 kilogramm szuperfoszfáttal trágyázott csalamádé zöldgárga után következett rozs 650 titerrel adott többet mint az, melynél a rozs trágyával közepesen trágyázott földbe került.

Kívánatos volna, ha több műtrágyázi kísérlet tétetnék a csalamádé alá mert alig egy-egy adat áll ez ideig rendelkezésre.

G.—a.

TŐZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, jan. 17.

Buza ősze	9.38
Buza tavaszra	11.85
Tengeri	5.25
Rozs ősze	8.64
Zab ősze	6.34

Értéktözsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, jan. 17.

Oszták hitel	357.40
Magyar hitel	384.—
Allamvasut	345.—
Déli vasut	83.—
Rimamurányi	251.—
Magyar jelzálog	275.75
Magyar leszámítoló	256.—
Villamos vasut	230.25

Salgótarjáni	602.—
Iparbank	101.25
Budapest közuti	404.—
Kereskedelmi bank	1450.—

Bécs, jan. 17.

Az irányzat gyenge.

Oszták hitel	357.75
Magyar hitel	384.50
Allamvasut	345.—

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktözsden 1897. január 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.25
Magyar koronajárdék	99.60
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	121.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 13/6-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 2%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeremény sorajegy-kötvény	154.—
Tizszaszabályozási és szegedi sorajegy kötvény	140.50
Oszták járdék papírban	102.25
Oszták járdék ezüstben	102.25
Oszták járdék aranyban	121.50
Oszták korona járdék	102.25
1860. oszták államsorsjegyek	144.50
Oszták magyar bankrészevény	935.—
Magyar hitelbank részevény	383.—
Oszták hiteliintézeti részevény	350.—
Páris vista	343.—
20 márkás arany	952.—
Német birodalmi márka	588.50
London vista	120.05
Páris vista	47.60
20 márkás arany	14.76

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTÉR.

Az ünnepelt diva

PÁLMAY ILKA

f. évi január hó 18-án (kedden)

DALESTÉLYT

tart

a »Fekete Sas« szálloda nagy termében.

MŰSOR:

1. Meyer-Hellmundt: „Soha sem hittem volna el.“	6. Mozart-Leeb: „Don Juan ábránd.“ — Zongorán előadja: Leeb tanár.
2. Godard: „Chanson de Florian.“	7. Bohm: „Comme la Nuit.“
3. Bohm: „In One Year.“	8. Gregh: „Pareis a ta Fenêtre.“
4. Herion: „A dieu Grenade.“	9. Bremberg: „Love The Thief.“
5. Munck: „Little bit of string.“	10. Magyar népdalok.

Helyárak: Körszék I. és II. sor 4 frt, a többi sor 3 frt. Zártszék 2 frt. Belépti jegyek 1 frt.

A jegyek előre megválthatók: Ifj. Berger Sámuel könyvkereskedésében (Bémer-tér.)

Kezdeté 8 órakor.

Báli idényre!

Ingek, gallérok, kézelők, kesztyűk, nyakkendők, inggombok, harisnyák, Claquok, Cylinderok és Carlsbadi gombos füzös és czugos Lack cipőkben különlegességek kizárólag Fábry testvérek uri divatáruházában Nagyvárad Fő-utca szerezhető be.

Hatóságilag engedélyezett
Véjeladás
 Freyberger Albert-nél
 Hol mindennemű áruk
POTOMÁRON
 kaphatók.
 4-6

fi ki komoly és előkelő hangu lapot akar járni,
fi ki az okos hazzei politikai híveinek valija magát,
fi ki szereti az újsgyara is a szép stílust és jó ízlést,
fi ki a szépirodalomnak java termékeit akarja olvasni,
fi ki a humor és szellem termékeiben akar néha gyönyörködni,
fi ki mindentől jól és mindig korán akar értesítve lenni,
fi ki nem barátság a frázisoknak, de az éretti és komoly politikai cikkeeknek,
fi ki minden ízében modern újságot akar járni,
fi ki óhajtja a szabadságség fokozatos fejlődését és a magyarság er sőjését,
fi ki nem barátság a személyi kultusznak és megveti a személyes támadásokat,

az fizessen elő az

ORSZÁGOS HIRLAP

azimú újságra, mely Budapestban jelenik meg, naponként 16-32. oldal terjedelemben és melynek főszerkesztője

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Eloffizetési ára: Egy óra 1 forint 20 krajár. Negyedévre 3 forint 50 krajár.

Kiadóhivatal: Budapest, József-körút 65. szám.